

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

voor
gastouders

De nieuwe regels voor
gastouderopvang

Voor de communicatie over en implementatie van de wijzigingen in de gastouderopvang is een Implementatiebureau opgericht. Dit bureau informeert en ondersteunt gastouderbureaus en gastouders. Het heeft bovendien een coördinerende rol in de communicatie door de VNG, GGD Nederland, Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BKK), de Belastingdienst en de brancheorganisaties in de kinderopvang.

Voor vragen en informatie kunt u terecht bij Postbus 51, www.postbus51.nl of 0800-0851.

Op www.implementatiekinderopvang2010.nl vindt u actuele informatie, de wet- en regelgeving en alle formele documenten. Het bureau is telefonisch te bereiken via 070 3028250.

Deskundige gastouders voldoen aan nieuwe regels gastouderopvang

De regels rondom gastouderopvang veranderen vanaf 1 januari 2010. Dan gaan nieuwe kwaliteitseisen gelden op het gebied van deskundigheid, veiligheid en hygiëne. Zo moeten gastouders een diploma of ervaringscertificaat hebben. In deze brochure leest u wat er precies verandert, en wat u kunt doen om u op deze veranderingen voor te bereiden. Als u niet op tijd voldoet aan de nieuwe eisen, dan moeten ouders hun kinderopvangtoeslag over 2010 terugbetalen. Het kan dus zijn dat ouders met vragen bij u komen. Deze brochure helpt u om die vragen te beantwoorden.

Als gastouder biedt u ouders en kinderen een waardevolle mogelijkheid voor kinderopvang in een vertrouwde omgeving. Gastouders komen tegemoet aan de wensen van ouders die opvang in een huiselijke omgeving zoeken. Vooral in dunbevolkte gebieden en voor ouders met onregelmatige werktijden biedt de gastouderopvang goede mogelijkheden. Gastouderopvang is de laatste jaren dan ook sterk toegenomen en een volwaardige vorm van kinderopvang geworden. De groei heeft echter ook nadelen. Soms ontvangen ouders kinderopvangtoeslag voor situaties waarvoor deze niet is bedoeld. Zo voeren mensen meer dan 70 uur gastouderopvang per week op of geeft een gescheiden moeder de dagen op dat de vader het kind opvangt. Daarnaast kan op dit moment de kwaliteit van de opvang niet altijd goed gecontroleerd worden.

De overheid vindt het belangrijk dat gastouderopvang kan blijven bestaan. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap neemt daarom nu maatregelen om de kwaliteit en betaalbaarheid van gastouderopvang te garanderen en misbruik tegen te gaan. Wij begrijpen dat dit de nodige inspanning van u eist, maar vragen u om met ons te investeren in professionele gastouderopvang.

Wat verandert er?

Vanaf 1 januari 2010 zijn de regels voor gastouderopvang anders. De belangrijkste veranderingen:

- Er komen *hogere kwaliteitseisen* voor gastouders en gastouderbureaus.
- De GGD houdt voortaan rechtstreeks toezicht op de opvang zelf in *het huis waar u de kinderen opvangt*.
- De *betaling van ouders aan u* verloopt via het gastouderbureau.
- Er komt een *Landelijk Register Kinderopvang*. Alleen opvang die in dit register staat komt voor kinderopvangtoeslag in aanmerking. Ook gastouders worden hierin ingeschreven, maar pas nadat uit GGD-onderzoek is gebleken dat ze aan de nieuwe eisen voldoen.
- Het *maximale bedrag* dat ouders per opvanguur aan kinderopvangtoeslag ontvangen gaat omlaag.

De nieuwe kwaliteitseisen

Ouders gaan met een gerust hart aan het werk, als ze weten dat hun kind wordt opgevangen door een deskundige gastouder, in een schoon en veilig huis. Om deze kwaliteit te garanderen en te toetsen, zijn nieuwe kwaliteitseisen opgesteld. Veel kwaliteitseisen blijven hetzelfde, maar er zijn ook nieuwe eisen, zoals de deskundigheidseisen waaraan u moet voldoen. Dit zijn de belangrijkste eisen:

Eisen aan de gastouder:

- U heeft een diploma mbo-2 Helpende (Zorg en) Welzijn, of een ander diploma waarmee u aan de eisen voldoet, of een ervaringscertificaat.
- U heeft een geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan Kinderen van het Oranje Kruis.
- U heeft een verklaring omtrent het gedrag (VOG), ook voor huisgenoten van 18 jaar of ouder indien de kinderen bij u thuis worden opgevangen.
- Tijdens het werk spreekt u Nederlands, Fries of een andere Nederlandse streektaal.
- U mag een andere taal spreken als u kinderen opvangt die tijdelijk in Nederland wonen (bijvoorbeeld expats).
- U bent 18 jaar of ouder en woont niet op hetzelfde adres als de ouder.
- Uw eigen kinderen staan niet onder toezicht.

Eisen aan de locatie

- U mag nog slechts op één locatie kinderen opvangen. Dat mag bij u thuis of bij één van de ouders thuis, maar niet op twee plekken. Als u opvang aanbiedt in het huis van één van de ouders, mag u daar kinderen opvangen van verschillende ouders.
- U mag maximaal 6 kinderen van 0 tot 13 jaar opvangen. Daarbij worden eigen kinderen tot 10 jaar meegeteld.
- U mag niet meer dan 5 kinderen tegelijk opvangen, als deze kinderen allemaal jonger dan 4 jaar zijn. Dit is inclusief de eigen kinderen tot 4 jaar.
- Er mogen maximaal 4 kinderen van 0 en 1 jaar tegelijk aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar. Dit is ook weer inclusief eigen kinderen van deze leeftijd.
- Als u kinderen tot 1,5 jaar opvangt moet u een aparte slaapruiimte hebben voor deze kinderen. De grootte van deze slaapruiimte is afgestemd op het aantal kinderen in die leeftijdscategorie.
- Er zijn binnen en buiten voldoende speelmogelijkheden, afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen.

- U vult samen met het gastouderbureau een risico-analyse veiligheid en gezondheid in en maakt een plan van aanpak om eventuele risico's te verkleinen. Dit gebeurt één keer per jaar op de opvanglocatie.
- Als u 3 of meer kinderen tegelijkertijd opvangt heeft u een achterwacht, die in het geval van calamiteiten snel aanwezig kan zijn.
- De woning is altijd volledig rookvrij.
- Er zijn voldoende goed functionerende rookmelders.

Kijk op www.implementatiekinderopvang2010.nl voor een volledig overzicht van de voorwaarden en eisen (toetsingskaders gastouders).

Hoe kunt u aan de opleidingseisen voldoen?

Er zijn verschillende manieren om aan te tonen dat u de gevraagde deskundigheid heeft.

Mbo-2-diploma Helpende (Zorg en) Welzijn

Gastouders die in het bezit zijn van een diploma mbo-2 Helpende (Zorg en) Welzijn voldoen aan de deskundigheidseisen.

of

Diploma halen of een ander diploma

Gastouders die geen diploma mbo-2 Helpende (Zorg en) Welzijn hebben, kunnen alsnog het diploma behalen. Daarvoor is het niet altijd nodig om de opleiding te volgen, maar kunt u ook alleen examens doen. Daarnaast voldoet een aantal andere diploma's, bijvoorbeeld SPW-3 of SPW-4.

of

Ervaring in plaats van een diploma

Veel gastouders hebben in de praktijk veel kennis en vaardigheden opgedaan. Die ervaring kunt u omzetten in een ervaringscertificaat (EVC, ook wel 'erkenning van verworven competenties'). In de EVC-procedure wordt gekeken of een gastouder met praktijkervaring dezelfde kennis en vaardigheden heeft als iemand met een diploma mbo-2 Helpende (Zorg en) Welzijn.

en

Certificaat Eerste Hulp aan Kinderen

U moet een geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan kinderen van Het Oranje Kruis hebben (zie www.ehbo.nl). Op verschillende plaatsen in Nederland zijn cursussen te volgen om dit certificaat te behalen.

Tegemoetkoming kosten

Aan de EVC-procedure zijn kosten verbonden. Als u deze procedure in 2009 of 2010 met goed gevolg afrondt, komt u in aanmerking voor een tegemoetkoming in deze kosten. In dat geval kunt u 75% van de kosten terugkrijgen, met een maximum van € 750,-. Daarvoor is het belangrijk dat uw gastouderbureau u tijdig aanmeldt bij BKK. De kosten voor het behalen van een diploma komen niet voor vergoeding in aanmerking. Deze kosten kunnen per instelling verschillen. Meer informatie over de opleidingseisen, de andere diploma's die aan de eisen voldoen en de financiële tegemoetkoming is te vinden op www.stichtingbkk.nl.

Meer informatie over opleidingseisen en het terugvragen van een deel van de kosten is te vinden op www.stichtingbkk.nl.

Opname in landelijk register kinderopvang

Gastouders en gastouderbureaus die aan de eisen voldoen komen in het nieuwe Landelijk Register Kinderopvang. Ouders komen in aanmerking voor kinderopvangtoeslag als hun gastouder en hun gastouderbureau in het register staan. De Belastingdienst kan hiermee controleren of zij recht hebben op kinderopvangtoeslag. Het Landelijk Register draagt daarmee bij aan het voorkomen van misbruik. Ook kan iedereen zo vanaf 1 januari 2010 zien welke opvang al is goedgekeurd. Bent u voor 1 september 2010 door uw gastouderbureau aangemeld bij de gemeente en staat u voor 1 januari 2011 in het register dan geldt de registratie met terugwerkende kracht voor heel 2010. De ouders hebben dan over heel 2010 recht op kinderopvangtoeslag voor de opvang die u heeft verzorgd.

Aanmelding

Voldoet u aan de kwaliteitseisen dan kan uw gastouderbureau u aanmelden bij de gemeente waar u de opvang verzorgt. Dit moet voor 1 september 2010 gebeuren. Voldoet u nu al aan alle kwaliteitseisen, dan kan het gastouderbureau u al vanaf 1 november 2009 aanmelden. Het gastouderbureau heeft bij aanmelding meteen alle gevraagde papieren nodig, zoals het diploma of ervaringscertificaat, de verklaring(en) omtrent gedrag (VOG) en een kopie van uw identiteitsbewijs. Daarna beoordeelt de GGD de aanmelding. Een bezoek aan de opvanglocatie hoort hier bij. Het gastouderbureau informeert u over het uiteindelijke besluit van de gemeente. Is de beschikking positief, dan schrijft de gemeente u direct in in het Landelijk Register. U kunt in 2010 zelf in dit register kijken om na te gaan of u al bent ingeschreven.

Voldoen aan de kwaliteitseisen

De GGD houdt voortaan ook toezicht op de opvang zelf, en komt daarvoor bij u langs op de locatie waar de kinderen worden opgevangen. Voldoet u nu nog niet aan alle kwaliteitseisen, overleg dan zo snel mogelijk met uw gastouderbureau. Het gastouderbureau heeft informatie over mogelijkheden om een diploma of ervaringscertificaat te behalen. Voor informatie over het certificaat Eerste Hulp aan Kinderen kunt u terecht op www.ehbo.nl. Als u een ervaringscertificaat wilt halen, moet uw gastouderbureau u tijdig aanmelden bij Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BKK), om in aanmerking te komen voor de financiële tegemoetkoming. Via de website van BKK (www.stichtingbkk.nl) komt een zelftest voor gastouders beschikbaar. Deze test geeft het gastouderbureau en de gastouder een indicatie (dus geen garantie) of u aan de kwaliteitseisen kunt voldoen. Ook vindt u op deze

website meer informatie over de opleidingseisen en de mogelijkheden om te gaan voldoen aan deze eisen.

Informatie aan ouders

Ouders moeten de kinderopvangtoeslag over 2010 terugbetalen als u niet voor 1 september 2010 door het gastouderbureau bent aangemeld én voor 1 januari 2011 in het register bent ingeschreven. Het kan zijn dat ouders bij u informeren of dat gaat lukken. Daarom is het van belang dat u een goede inschatting maakt van uw situatie en mogelijkheden. Daarnaast is ook het gastouderbureau verplicht om de ouders voor 1 januari 2010 hierover schriftelijk te informeren. Misschien blijkt in de loop van 2010 dat het goedkeuringstraject bij u toch langer duurt dan voorzien. Als de kans aanwezig is dat het niet voor 1 september 2010 lukt, dient u het gastouderbureau en de ouders hierover te informeren.

Betaling en vergoedingen

Ook op het gebied van betaling en vergoeding verandert er het nodige.

Betaling

De **betaling van ouders** aan u moet vanaf 1 januari 2010 verlopen via het gastouderbureau. Ouders kunnen dus niet meer direct met u afrekenen. Op deze manier kan de Belastingdienst zien hoeveel uur opvang is betaald en tegen welk tarief. De Belastingdienst kan deze gegevens vergelijken met uw opgave inkomstenbelasting. In de wet is bepaald dat het gastouderbureau ervoor moet zorgen dat het bedrag dat voor u is bestemd binnen vijf kalenderdagen van de bankrekening van de ouder op uw bankrekening is bijgeschreven. De Nederlandsche Bank houdt hierop toezicht.

Vergoedingen

Ouders krijgen alleen nog **kinderopvangtoeslag** als ze gebruik maken van gastouders die in het register staan. Bent u niet voor 1 september 2010 als gastouder aangemeld en voor 1 januari 2011 ingeschreven in het Landelijk Register, dan moeten de ouders de kinderopvangtoeslag voor het hele jaar 2010 terugbetalen.

De **maximum vergoeding** die ouders per uur ontvangen in de vorm van kinderopvangtoeslag gaat omlaag. Het bedrag dat ze aan kinderopvangtoeslag krijgen wordt berekend over maximaal € 5,- per uur (dat was € 6,10). Over het deel dat hoger is dan € 5,- (inclusief de kosten van het gastouderbureau) ontvangen ouders geen kinderopvangtoeslag. Betaalden de ouders tot nu toe € 5,- of minder per uur, dan verandert er weinig in de hoogte van de kinderopvangtoeslag. Natuurlijk blijft de hoogte van de kinderopvangtoeslag afhankelijk van de hoogte van het inkomen van de ouders. Uw gastouderbureau informeert de ouders over de tarieven voor 2010.

Aan de EVG-procedure zijn kosten verbonden. Als u deze procedure in 2009 of 2010 met goed gevolg afrondt, kunt u via uw gastouderbureau in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in de kosten. In dat geval kunt u 75% van de kosten terugkrijgen, met een maximum van € 750,-. Uw gastouderbureau moet u dan wel tijdig aanmelden bij BKK. De kosten voor het behalen van een diploma komen niet voor vergoeding in aanmerking. Voor meer informatie zie www.stichtingBKK.nl

Aan welke eisen moet het gastouderbureau voldoen?

- Het gastouderbureau heeft voldoende gekwalificeerd personeel om u als gastouder te begeleiden. Het gastouderbureau houdt intakegesprekken en koppelingsgesprekken met ouders en gastouders. Ook krijgt u ten minste twee keer per jaar een medewerker van het gastouderbureau op bezoek.
- Het gastouderbureau heeft een pedagogisch beleidsplan en een protocol kindermishandeling waar u mee werkt.
- Het gastouderbureau vult jaarlijks samen met u een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid in en stelt een plan van aanpak op om eventuele risico's te verminderen. Dit gebeurt op de opvanglocatie.
- Het gastouderbureau heeft schriftelijke overeenkomsten afgesloten met de ouders. Deze overeenkomsten geven een volledig beeld van de kostenstructuur. Zo moet duidelijk zijn wat ouders aan het gastouderbureau betalen en welk deel van dat bedrag naar hun gastouder gaat. Als het bureau daarnaast kosten bij u in rekening brengt, moet dat ook in deze overeenkomsten worden vermeld.
- Het gastouderbureau verzorgt het betalingsverkeer van de ouders aan u.
- Er is een oudercommissie en een klachtenregeling.

Let op: Bestaande gastouderbureaus worden in de eerste maanden van 2010 voorlopig geregistreerd in het landelijk register. Pas na een positieve beoordeling door de GGD wordt deze registratie definitief gemaakt. Lukt dit niet voor 1 januari 2011 dan wordt het bureau uit het register verwijderd. U mag dan niet meer via hen werken. U krijgt dan drie maanden de tijd om over te stappen naar een ander bureau dat wel is geregistreerd. Lukt dat niet dan wordt ook uw registratie na drie maanden ongedaan gemaakt en verliezen uw vraagouders vanaf dat moment het recht op toeslag.

Kijk op www.implementatiekinderopvang2010.nl voor een volledig overzicht van de eisen (toetsingskaders gastouderbureaus).

Checklist

Met deze vragen kunt u onderzoeken of u kunt en wilt voldoen aan de nieuwe kwaliteitseisen. U kunt dit met uw gastouderbureau bespreken.

De locatie van de gastouderopvang

- Komen er niet meer dan 6 kinderen tegelijk, inclusief eigen kinderen tot tien jaar?
- Komen er niet meer dan 5 kinderen tegelijk, als deze kinderen allemaal jonger zijn dan 4 jaar? Dit is inclusief de eigen kinderen tot 4 jaar.
- Zijn er niet meer dan 4 kinderen van 0 en 1 jaar waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar? Dit is inclusief de eigen kinderen in die leeftijd.
- Zijn er binnen- en buiten voldoende speelmogelijkheden?
- Als er kinderen onder de 1,5 jaar worden opgevangen, is er dan een aparte slaapruiimte voor deze kinderen, die voldoende groot is?
- Vangt u op maximaal één adres kinderen op?
- Is de gehele opvanglocatie altijd rookvrij?
- Zijn er voldoende goed functionerende rookmelders?
- Is er een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid en een plan van aanpak om de risico's te verminderen?
- Woont u niet in bij de vraagouder?

De deskundigheid van de gastouder*

- Heeft u een diploma in de zorg mbo-2-diploma Helpende (Zorg en) Welzijn?
- Heeft u een ander diploma waarmee u ook aan de eisen voldoet?
- Denkt u een examen of EVC-procedure voor 1 september 2010 met goed gevolg af te ronden?
- Heeft u een geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan kinderen van het Oranje Kruis?
- Bent u 18 jaar of ouder?
- Heeft u een verklaring omtrent het gedrag (VOG)?
- Als u bij u thuis kinderen opvangt, heeft u dan ook VOG's van uw huisgenoten van 18 jaar en ouder?
- Spreekt u tijdens het werk Nederlands, Fries of een andere Nederlandse streektaal?
- Vangt u kinderen op die tijdelijk in Nederland wonen (bijvoorbeeld expats) en spreekt u daarom een andere taal?

*Zie p. 7 Opleidingseisen

De kwaliteit van het gastouderbureau

- Verloopt het betalingsverkeer tussen u en de ouders via het gastouderbureau?
- Geeft het gastouderbureau aan de ouders inzicht in de kosten die in rekening worden gebracht?
- Heeft het gastouderbureau een pedagogisch beleidsplan en handelt u hiernaar?
- Komen medewerkers van het gastouderbureau twee keer per jaar bij u op huisbezoek en voeren zij met u een voortgangsgesprek?
- Vult u samen met het gastouderbureau de risico-inventarisatie in?
- Heeft het gastouderbureau een oudercommissie en een klachtenregeling?

Bij Postbus 51 kan uw gastouderbureau een brochure aanvragen met daarin alle specifieke eisen voor gastouderbureaus. Ook voor ouders is een aparte brochure beschikbaar. Bel 0800-8051 of kijk op www.postbus51.nl.

Meer informatie:

Algemene informatie: www.minocw.nl

Algemene vragen: www.postbus51.nl of 0800-8051

Indien Postbus 51 u niet verder kan helpen neem dan contact op met het Implementatiebureau kinderopvang: www.implementatiekinderopvang2010.nl.

Kinderopvangtoeslag, www.toeslagen.nl

Opleidingseisen gastouders, www.stichtingbkk.nl

Geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan kinderen van Het Oranje Kruis: www.ehbo.nl

Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend. De inhoud ervan geeft de stand van zaken weer op 1 oktober 2009 en geldt onder de voorwaarde van definitieve besluitvorming over de maatregelen in de gastouderopvang. De AMvB's en ministeriële regelingen die hierop betrekking hebben worden in het najaar in de Staatscourant en het Staatsblad gepubliceerd en op de website van het Implementatiebureau geplaatst.

**Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap**

Productie
Directie Kinderopvang
Directie Communicatie

Vormgeving
Balyon, Zoeterwoude

Druk
Habo DaCosta, Vianen

OCW 39080/08BK2009G101

De brochures voor ouders, gastouders en
gastouderbureaus zijn verkrijgbaar bij
Postbus 51. Bel 0800-8051
of kijk op www.postbus51.nl.